

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Livsmedelsverket

Yttrande över förslag till föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Livsmedelsverket föreslår nya föreskrifter innebärande att det, till skillnad från i dag, ska bli möjligt för jägare att leverera små mängder vildsvin och kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter och till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter. För att en jägare ska få leverera direkt till slutkonsument föreslås krav på att jägaren genomgått en särskild utbildning och beviljats tillstånd av länsstyrelsen. En jägare med tillstånd föreslås få leverera 10 vildsvin samt kött av 10 vildsvin direkt till slutkonsumenter. Jägare utan sådant tillstånd föreslås få leverera 75 vildsvin till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter. Innan vildsvin eller kött av vildsvin får levereras till slutkonsumenter måste vildsvinet ha provtagits och analyserats för trikiner och har det nedlagts i Västmanlands, Uppsala eller Gävleborgs län ska det även ha provtagits och analyserats för cesium-137. Vidare föreslås krav på spårbarhet och information till slutkonsumenter samt vissa krav på dokumentation. Alla separata delar av vildsvinets slaktkropp ska vara märkta med såväl vildsvinets löpnummer som jägarens unika kod, eller i förekommande fall den lokala detaljhandelsanläggningens unika kod. Jägaren ska tilldelas en unik kod i samband med beviljande av tillstånd att leverera vildsvin och kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter. De lokala detaljhandelsanläggningarna ska tilldelas en unik kod i samband med att de anmäler verksamheten till kontrollmyndigheten. I samband med leverans ska leverantören ge slutkonsumenten tillgång till de analysresultaten för trikiner och cesium-137. Jägaren ska bevara dokumentation om vildsvinet levererats som primärprodukt eller kött, löpnummer, län för nedläggning av vildsvinet samt analysresultat för trikiner och, i förekommande fall, cesium-137 i tre år, liksom de lokala detaljhandelsanläggningar som tar emot leveranser som dessutom ska bevara uppgifter om datum för mottagandet och jägarens namn och kontaktuppgifter. Länsstyrelsen föreslås som kontrollmyndighet. Följdändringar föreslås i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Förslagsställaren anger att bara en liten del – ungefär 15 procent – av köttet från de vildsvin som nedläggs i Sverige når marknaden. Det regelverk som i dag begränsar en jägares möjligheter att släppa ut kött av vildsvin på marknaden har ansetts vara en av anledningarna till detta. De senaste åren har antalet vildsvin i Sverige dessutom ökat kraftigt, och vildsvinen återfinns i dag i fler delar av landet än tidigare. Vildsvinsstammens tillväxt och utbredning har bl.a. lett till ett ökat antal vildsvinsrelaterade

trafikolyckor samt till stora skador på grödor. De föreslagna föreskrifterna syftar till att underlätta jägares möjligheter att få avsättning för nedlagda vildsvin samt bidra till förverkligandet av livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig utan att göra avkall på den höga skyddsnivån för människors hälsa när det gäller livsmedel. Genom de föreslagna föreskrifterna ökas även incitamenten för vildsvinsjakt, vilket i förlängningen förmodas bidra till att vildsvinsstammen hålls på en acceptabel nivå. Förslagsställaren redovisar resultaten från tidigare regeringsuppdrag på området samt det senaste som innebär att ta fram underlag för en svensk anmälan till EU-kommissionen om nationella bestämmelser. I uppdraget ingår att lämna förslag på såväl förordningsändringar som nya föreskrifter. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2021.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren anger att uppdraget att ta fram underlag för en svensk anmälan till EU-kommissionen om nationella bestämmelser som möjliggör för jägare att överlämna små mängder kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter och små mängder vildsvin till lokala detaljhandelsanläggningar gör att man har begränsade möjligheter att överväga alternativa lösningar. Inom ramen för nämnda begränsningar har det emellertid gjorts en rad överväganden som utförligt redovisas. Vid fastställandet av antalet vildsvin och mängden kött av vildsvin som en jägare ska få leverera direkt till slutkonsumenter, anges att särskild hänsyn fästs vid att avhudning, uppslaktning och styckning är de moment som är mest känsliga i livsmedelshygieniskt hänseende samt att förutsättningar för vilthanteringen oftast är bättre i en livsmedelsanläggning än i jägarens egna lokaler. Förslagsställaren för i detta sammanhang även resonemang kring valet att inte göra åtskillnad mellan årsungar och vuxna vildsvin. Förslagsställaren redogör också för överväganden kring kravet på särskild utbildning, tillståndskravet, där ett alternativ kunde vara ett anmälningsskrav, och provningskraven. Vad gäller spårbarhetskraven anger förslagsställaren att det inte finns behov av att närmare ange hur märkningen ska anbringas på slaktkroppen och dess delar, utan överlåter åt jägare och detaljhandelsanläggningar att välja en ändamålsenlig märkningsmetod som passar deras verksamhet. I syfte att skapa flexibilitet, och möjliggöra eventuella digitala system i framtiden, anser förslagsställaren att det är mest ändamålsenligt att överlämna åt jägarna och de lokala detaljhandelsanläggningarna att välja hur de ska lämna information till slutkonsumenterna. Det resoneras även kring den föreslagna tidsperioden för sparande av dokumentation.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna är förenliga med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Det anges att den föreslagna regleringen sker inom ramen för de undantag som finns i förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung, artikel 1.3 e. Av artikel 1.4 i samma förordning framgår dock att medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning ska fastställa regler för den verksamhet och de personer som avses i artikel 1.3 e i samma förordning.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger att beträffande tidpunkten för ikraftträdandet behöver hänsyn tas med anledning av att de nationella bestämmelser som möjliggör för jägare att leverera små mängder vildsvin och

kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter, eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till slutkonsumenter, ska anmälas till EU-kommissionen och övriga medlemsstater. Livsmedelsverket har av regeringen fått i uppdrag att ta fram ett underlag för en sådan anmälan till EU-kommissionen, och verket ska redovisa uppdraget till regeringen senast den 15 mars 2021. Regeringen behöver sedan besluta om en anmälan till EU-kommissionen. En anmälan till EU-kommissionen medför en frysperiod om normalt tre månader, som kan förlängas med ytterligare tre månader. Under denna period, och innan anmälningsproceduren är avslutad, får de föreslagna författningarna inte beslutas och träda i kraft.

Vad gäller behov av särskilda informationsinsatser anges att det kommer att vara nödvändigt att informera de som berörs av föreskrifterna om föreskrifternas innehåll och hur man på lämpligt sätt kan tillgodose de krav som ställs. Livsmedelsverket behöver även uppdatera befintliga vägledningar om vilt och utarbeta målgruppsanpassad information. Det anges vidare lämpligt att informera allmänheten om att allt vildsvinskött som släpps ut på marknaden kommer att ha provtagits och analyserats med avseende på trikiner. Information om både hygien i det egna köket och hur trikinbärande djur ska tillagas för att fortsatt vara säkra finns redan på Livsmedelsverkets webbplats.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren anger att de företag som främst berörs är vilthanteringsanläggningar, jägare, lokala detaljhandelsanläggningar, ackrediterade laboratorier och utbildningsanordnare. Under 2018 fanns det 200 godkända vilthanteringsanläggningar i Livsmedelsverkets register. Av dessa hanterade 64 anläggningar vildsvin. Merparten av dessa anläggningar, 56 stycken, tog emot färre än 100 vildsvin per år. Vidare finns det uppskattningsvis ca 80 000 aktiva vildsvinsjägare i Sverige. Livsmedelsverket bedömer att det finns förutsättningar att låta 6 000 jägare genomgå en sådan utbildning som krävs för att få leverera små mängder kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter. Enligt förslagsställaren finns idag inga detaljhandelsanläggningar som tar emot vildsvin, då sådan hantering inte är tillåten. Livsmedelsverket har inte uppgifter om hur många detaljhandelsanläggningar som i dag tar emot övrigt vilt, som inte är bärare av trikiner, såsom exempelvis älg, hjort, hare eller fågel. Det anges därför inte möjligt att i dagsläget uppskatta hur många detaljhandelsanläggningar som kan förväntas beröras av de föreslagna föreskrifterna. Det är emellertid sannolikt att flera av de detaljhandelsanläggningar som i dag tar emot annat vilt även kommer att vilja ta emot vildsvin. Det är också tänkbart att några av de vilthanteringsanläggningar som tar emot mindre än 100 vildsvin per år kan komma att vilja övergå till att bli en lokal detaljhandelsanläggning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade även varit relevant att redovisa hur många detaljhandelsanläggningar som tar emot övrigt vilt idag, liksom antal laboratorier som idag är ackrediterade att genomföra tillämpliga kontroller och antal utbildningssamordnare, samt en uppskattning av storleken på dessa typ av företag.

Trots vissa brister finner Regelrådet redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren anger att de föreslagna föreskrifterna innehåller t.ex. krav på utbildning och tillstånd för jägare som levererar till slutkonsumenter samt krav på provtagning och analys avseende

förekomst av trikiner och i vissa fall cesium-137 för både dessa jägare och lokala detaljhandelsanläggningar. Vidare ställs det även krav på spårbarhet, information till slutkonsumenter och viss dokumentation. Dessa krav kommer att medföra vissa kostnader och administrativa bördor för såväl jägare och lokala detaljhandelsanläggningar som för berörda kontrollmyndigheter. Förslagsställaren anger att föreskrifterna dock har utformats med hänsyn till att så långt möjligt hålla nere både kostnaderna och de administrativa bördor som kan drabba de aktörer som påverkas av de föreslagna föreskrifterna, utan att därigenom göra avkall på skyddsnivån för människors hälsa vad gäller livsmedel. Kostnaden för en analys av ett trikinprov uppskattas till ca 100 kronor, och en analys av ett cesiumprov ca 400 kronor. Livsmedelsverket har vidare uppskattat tidsåtgången för provtagning, inskickande av prov och mottagande samt vidare hantering av provsvar från 10 vildsvin till 1,5 timmar per år, och de administrativa kostnaderna för detta uppskattas till ca 1 200 kr och år. Jägaren kommer även ha vissa mindre administrativa kostnader med anledning av kraven på spårbarhet, information till slutkonsumenter och dokumentation. Att märka alla delar av slaktkroppen, överlämna information till slutkonsumenterna och föra viss dokumentation kommer ta viss tid i anspråk. Livsmedelsverket bedömer dock att tidsåtgången sammanlagt per vildsvin inte blir många minuter. Vägledning med praktiska råd om hur kraven kan uppfyllas ska tas fram och uppges kommer att vara till stor hjälp och underlätta mycket för jägarna.

De lokala detaljhandelsanläggningar som tar emot vildsvin från jägare ska anmäla denna verksamhet till kontrollmyndigheten innan verksamheten påbörjas och i samband med detta tilldelas de en unik kod. Detta behöver bara ske vid ett tillfälle och bör enligt förslagsställaren inte medföra några större administrativa kostnader. De lokala detaljhandelsanläggningarna kommer dock även beröras av krav på provtagning och analys avseende förekomst av trikiner och cesium-137 samt krav på spårbarhet, information till slutkonsumenter och viss dokumentation. Kostnader och tidsåtgång uppges densamma som för jägare per 10 vildsvin. Hur stor kostnaden blir och hur mycket tid som detta sammanlagt tar beror emellertid på hur många vildsvin som den lokala detaljhandelsanläggningen tar emot från jägare. För detaljhandelsanläggningarna finns inte någon begränsning i hur många vildsvin som de kan ta emot. Kostnaderna för de administrativa kostnaderna med anledning av kraven på spårbarhet, information till slutkonsumenter och dokumentation, anges ta viss tid i anspråk, men förslagsställaren bedömer även här att tidsåtgången sammanlagt per vildsvin inte blir många minuter.

Regelrådet gör följande bedömning. Den kvalitativa beskrivningen av förslagets påverkan på kostnader, tidsåtgång och verksamhet är tillräckligt utförlig och tydlig. Det förekommer i flera fall även detaljerade och kvantitativa uppskattningar av kostnader och tidsåtgång för olika aktiviteter, vilket är positivt. Regelrådet anser dock att det kan finnas anledning att ifrågasätta den uppskattade tidsåtgången, och därmed kostnaden, för vissa av aktiviteterna. Det gäller exempelvis den uppskattade tidsåtgången för provtagning, inskickande av prov och mottagande av vidare hantering av provsvar från 10 vildsvin till 1,5 timmar per år. Det gäller även den uppskattade tidsåtgången för de olika kraven på spårbarhet, information och dokumentation som anges inte uppgå till många minuter per vildsvin. Det hade varit önskvärt med en mer detaljerad kvantitativ beräkning för att underbygga dessa påståenden.

Regelrådet finner dock redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren anger att de lokala detaljhandelsanläggningarna föreslås, i likhet med vad som gäller i dag för vilthanteringsanläggningar, få ta emot ett obegränsat antal vildsvin. Begränsningen är endast att de lokala detaljhandelsanläggningarna under ett och samma kalenderår inte får ta emot fler än 75 vildsvin från en och samma jägare. Lokala detaljhandelsanläggningar kommer däremot – till skillnad

från vilthanteringsanläggningar – inte att omfattas av krav på köttbesiktning. Köttbesiktning innebär för viltkött en offentlig kontroll efter slakt. Besiktningen utförs av Livsmedelsverkets officiella veterinärer, och vilthanteringsanläggningarna betalar en avgift för den offentliga kontrollen. De lokala detaljhandelsanläggningarna kommer därmed att få en konkurrensfördel i förhållande till vilthanteringsanläggningarna. De lokala detaljhandelsanläggningarna får dock endast leverera kött av vildsvin vidare direkt till slutkonsumenter. De får därmed inte leverera kött av vildsvin från jägare vidare till exempelvis andra restauranger, saluhallar eller liknande. För vilthanteringsanläggningar finns inte någon sådan begränsning. Vilthanteringsanläggningar kan därmed ta emot ett obegränsat antal vildsvin och leverera kött av dessa till alla led i livsmedelskedjan. Inte heller de vildsvin eller det kött av vildsvin som jägare levererar till slutkonsumenter behöver ha genomgått köttbesiktning innan leverans till slutkonsumenterna. Jägarna får dock endast leverera små mängder vildsvin och små mängder kött av vildsvin direkt till slutkonsumenter. De verksamheter som bedrivs av jägare, lokala detaljhandelsanläggningar och vilthanteringsanläggningar skiljer sig väsentligen från varandra. Det faktum att jägarna, de lokala detaljhandelsanläggningarna och vilthanteringsanläggningar verkar på delvis olika marknader, kan därmed anses mildra de konkurrenspåverkande effekter som de föreslagna föreskrifterna kan medföra.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren anger att utöver vad som redan angivits har inte några andra kostnader eller förändringar identifierats.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren anger att det inte framkommit några skäl till att särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet konstaterar att redovisningen av alternativa lösningar och överväganden i samband med de föreslagna reglerna samt redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet i viss utsträckning stöder förslagsställarens bedömning i detta avseende. Då det finns vissa brister i redovisningen av storleken på berörda företag hade det dock varit relevant att föra ett mer detaljerat resonemang kring behovet av särskilda hänsyn.

Trots vissa brister och givet förslagets karaktär finner emellertid Regelrådet redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Förslagsställaren har gjort en grundlig konsekvensutredning och redovisar alla för en konsekvensutredning relevanta aspekter på ett tillräckligt bra sätt.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 27 januari 2021.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, Hans Peter Larsson, Claes Norberg och Lennart Renbjer.
Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande